

яке воно використовує, для того щоб усі інституції публічної сфери функціонували ефективно.

Публічне управління (анг. - public management) - це діяльність, яка забезпечує ефективне функціонування системи органів державної влади, регіонального врядування, органів місцевого самоврядування, громадських (неурядових) організацій, фізичних осіб та інших суб'єктів громадянського суспільства з метою реалізації державної політики в найрізноманітніших сферах суспільного життя.

Отже, узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна зробити висновок, про розуміння права як необхідної умови здійснення державою управлінської діяльності. Йдеться про розуміння права, з одного боку, як форми реалізації управлінського впливу, а з іншого боку, визнання здійснення цього управлінського впливу, як і будь-якої діяльності держави, на підставі й у відповідності з діючим законодавством (що закріплено в ч. 2 ст. 6 Конституції України). Такий підхід вимагає так званого «широкого» розуміння публічного управління, тобто під публічними управліннями мається на увазі діяльність всіх органів державної влади, а під «правовими засобами управління» не тільки нормативно-правові акти органів виконавчої влади, в тому числі закони.

У цілому вважаємо, що теорія публічного управління в межах структурного аспекту повинно досліджувати управлінську роль держави взагалі, а також структуру та управлінські функції окремих державних органів, які реалізуються за допомогою права. Прогностичний аспект теорії управління повинен досліджувати проблему органічного поєднання розвитку всієї системи «публічного управління» із зміною правових норм (відповідності правових норм новій якості цієї системи).

Список використаних джерел

1. Базарна О.В. Поняття, суть, природа публічного управління та державного управління / О.В. Базарна - Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2012_1_2/Bazama.pdf
2. Нижник Н.Р., Машков О.А., Системний підхід в організації державного управління / Н.Р. Нижник, О.А. Машков. - К.: вид-во НАДУ, 1998. - 160 с.
3. Чиркин В.Е. Государствоведение : учебник / В.Е. Чиркин. - М. : Юристъ, 1999 - 290 с.
4. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. : за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. - К. : НАДУ, 2010. - 820 с.

Галай В.О., кандидат юридичних наук, доцент

Способи захисту прав людини від проявів ксенофобії та расизму в Україні
В українському суспільстві сьогодні спостерігаються тенденції, які зумовлюють наявність у суспільстві різних проявів ксенофобії, расизму та

нетерпимості. Для ефективного запобігання проявам цих негативних явищ в Україні необхідно мати чіткий механізм захисту прав людини у цій сфері, забезпечений, у першу чергу, державною владою.

Дану сферу захисту прав людини від проявів ксенофобії та расизму досліджували такі науковці як Т. Адорно, К. Бурмістров, Д. Візерлі, Є. Г оловаха, О. Грива, Є. Захаров, Д. Левінсон, Г. Морис, О. Онищенко Н. Паніна, В. Паніотто, Я. Пилинський, І. Попова, Н. Санфорд, Е. Френкель-Брунсвік та ін.

На нашу думку, серед елементів правозахисного механізму, направленого проти ксенофобських проявів в Україні, необхідно виділити способи захисту прав, які можна поділити на: позасудові (адміністративний та альтернативний) і судові (у порядку кримінального, цивільного, адміністративного судочинства та у справах про адміністративні правопорушення).

Адміністративний позасудовий спосіб захисту від проявів ксенофобії та расизму проявляється у процедурі подачі скарги до представників виконавчої влади та місцевого самоврядування як суб'єктів захисту прав людини.

Також, ефективними показали себе і окремі альтернативні способи, а саме - звернення до недержавних органів та організацій (юридичні клініки вищих навчальних закладів, громадські приймальні політичних партій, громадські організації тощо).

Необхідно враховувати, що захистити порушене право у випадку ксенофобських проявів можливо і шляхом доведення справи до суду, коли попередні, позасудові способи, не дали необхідного результату [1, с.69]:

Якщо особа прагне відновити порушені права за допомогою притягнення винних до кримінальної відповідальності (наприклад, позбавлення волі), вона звертається до кримінального судочинства. Кримінальна відповідальність настає: за вчинення найзухваліших та значних правопорушень: злочинів, вичерпний перелік яких міститься в Кримінальному кодексі України [2] .

На сьогоднішній день у Кримінальному кодексі України закріплено низку складів злочинів, що прямо чи опосередковано в своїй структурі містять ознаки протиправних діянь, пов'язаних із проявами ксенофобії, расової та етнічної дискримінації. Расова, національна чи релігійна нетерпимість може виступати як кваліфікуюча ознака злочину (п. 3 ст. 67 ККУ), так і може виступати окремим злочином (ст. 161,178-181,300 та ін.).

У порядку цивільного судочинства [3], [4], звернувшись до суду, можливо вимагати відшкодування моральних і матеріальних збитків. Цивільно-правова матеріальна відповідальність такому випадку настає: за завдану матеріальну шкоду потерпілому (напр., було пошкоджено майно, або потерпілому довелося витратити кошти на лікування); за спричинення моральної шкоди (напр., розповсюдження пліток, наклепів, що похитнули ділову репутацію, моральні переживання спричинені погрозами, образами тощо). Мірою покарання у порядку цивільного судочинства є грошове стягнення або його еквівалент (надання послуг безкоштовно чи зі знижками тощо) іншим майном або в інший спосіб.

У порядку адміністративного судочинства [5] до суду звертаються, коли мова йде про порушення прав людини з боку представників державної влади та

його оскарження. У цьому випадку відповідальність настає за прийняття неправомірних рішень, дій чи бездіяльності органів влади та встановлення факту неправомірних дій органів влади, їх посадових чи службових осіб. За рішенням адміністративного суду може бути визнано протиправним рішення посадовця чи зобов'язання його вчинити певні дії або утриматися від них. Збитки можна стягнути лише як додаткову вимогу.

Окремо слід сказати і про можливість притягнути до відповідальності за прояви ксенофобії і за Кодексом України про адміністративні правопорушення [6] (зокрема ст.173, 173-2 та інші). У цьому випадку відповідальність настає за дрібне порушення громадського порядку, наприклад: нецензурна лайка, образи, чіпляння та ін. Суб'єктами притягнення до відповідальності виступають органи внутрішніх справ (міліція), а також районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди, інші органи.

Проте, найголовнішим шляхом боротьби з ксенофобією та расизмом, на нашу думку, є робота із тими негативними стереотипами та упередженнями, які існують в суспільному уявленні про ті чи інші меншини. Тому, щоб подолати негативні прояви ксенофобії та расизму в Україні, потрібно не тільки використовувати існуючий правозахисний механізм, але й розуміти роль профілактики та попередження даних проявів.

Для цього необхідно надання неупередженої інформації для громадськості та проведення правопросвітніх заходів, у чому числі: розробка навчальних програм і посібників з протидії ксенофобії, правопросвітні програми з попередження ксенофобії (робота з молоддю тощо), надання юридичної та психологічної допомоги етнічним меншинам в Україні, співпраця та обмін досвідом у боротьбі з ксенофобією з міжнародними організаціями та урядами іншими державами, проведення просвітницьких заходів в галузі права і культури, медіа висвітлення роботи проти ксенофобії тощо.

Список використаних джерел:

1. Практичне право: на попередження ксенофобії: Навч. посіб. / Галай А.О., Галай В.О., Мосюк М.М., Пипченко Б.Ю., Скороходько К.В.; за ред. Галай А.О. - К.: КНТ, 2011. - 200 с.
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 25-26. - ст. 131.
3. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - ст. 356.
4. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради УРСР. - 2004. - № 40-41,42. - ст. 492.
5. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. - 2005. - № 35-36, № 37. - ст. 446.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1984. - № 51. - ст. 1122 зі змінами згідно Закону № 5459-УІ від 16.10.2012.